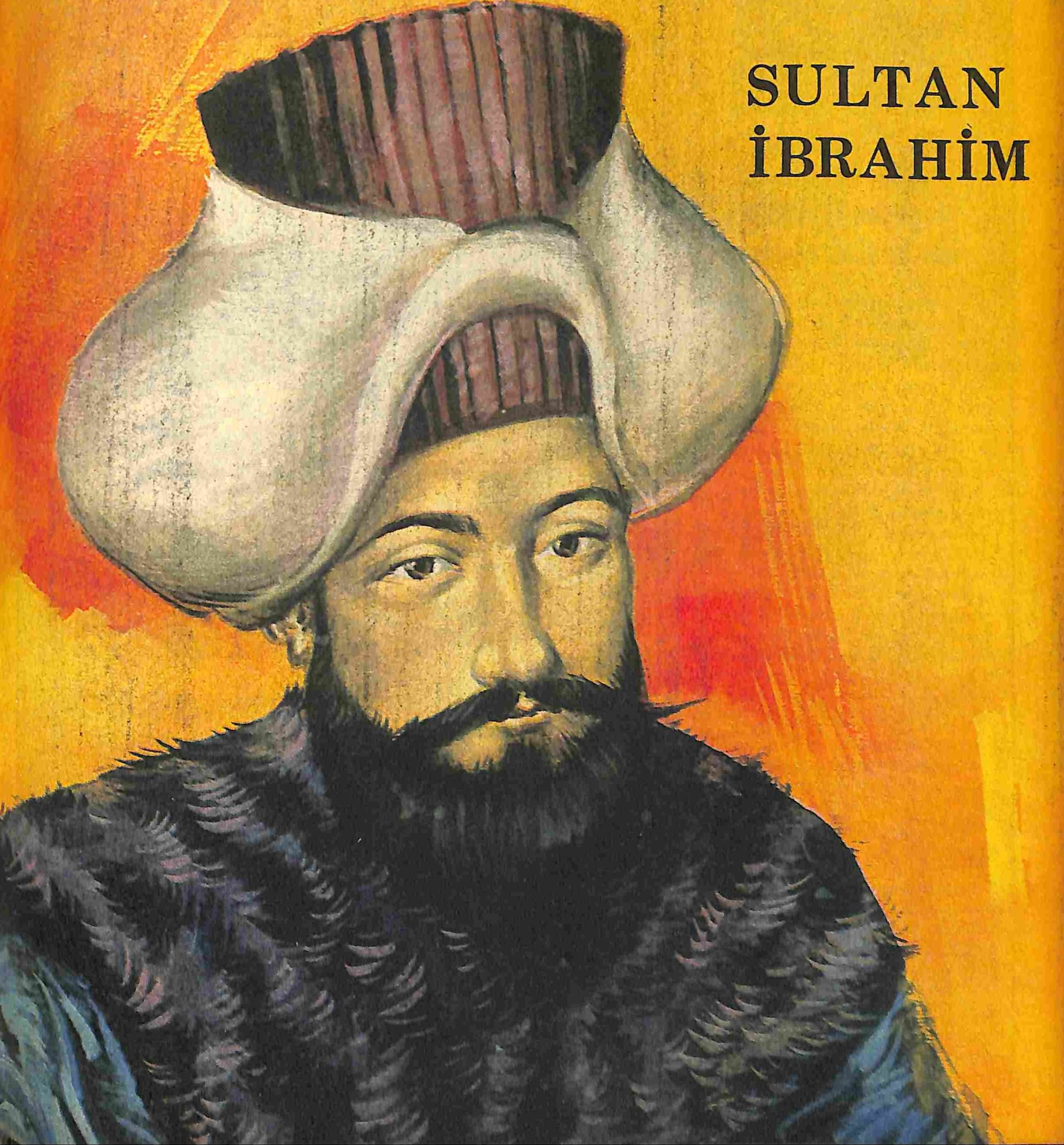
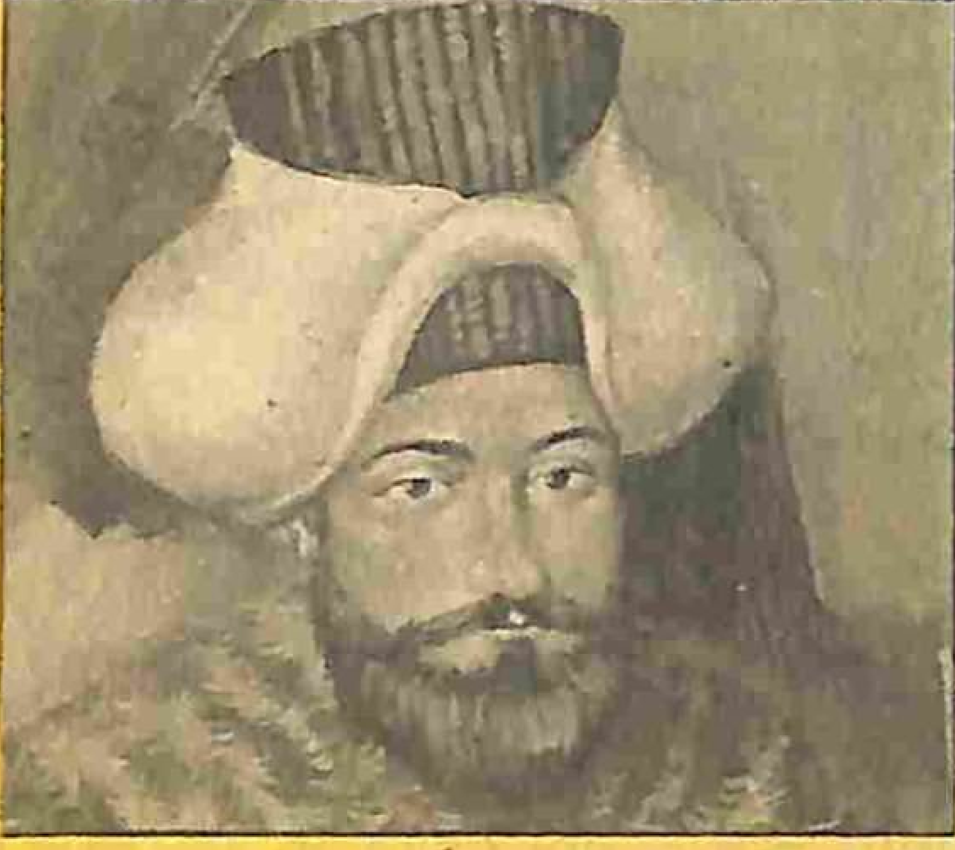
Renkli
OKUL ANSİKLOPEDİSİ
Sayı: 13 Fiyatı: 100 kuruş
1971-1972 ÖĞRETİM YILI PROGRAMLARINA GÖRE HAZIRLANMIŞTIR

KAPAKTAKİ PADİŞAH

Şehzadeliği cellât beklemekle geçen 1. İbrahim sinir hastası olmuştu

Osmanlı tarihinde"Deli Padişah"olarak tanınan gerçekte ise deliliği sadece bir sinir hastalığı olan Sultan İbrahim,Sultan Ahmet'in oğlu,4.Murat'ın kardeşidir.4.Murat'ın çok adam öldürmesi,onun içine de ölüm korkusu düşürmüş,şehzadeliği boyunca bir cellâdın gelipkendisiniöldüreceği anı beklemişti.Hatta 4. Murat'ın ölümü üzerine kendisini padişah yapmak için gelenlerin onu kandırarak öldüreceklerini zannetmiş ve "Bana padişahlık gerekmez"diyerek gitmek istememiştir.Daha sonra gelen annesinin zoru ileodasından çıkarılmış ve padişahlığı ilân edilmiştir.Bu nedenlerle sinirleri iyice bozulan Sultan İbrahim, saltanatının ilk zamanlarında devlet işlerini ciddiyetle ele almış,ancak sonradan işbaşına gelen devlet adamları onu da doğru yoldan çıkararak,saçma sapan emirler vermesine yol açmışlardı. 1640-1648 yılları arasında 8.5 yıl padişahlık yapan Sultan İbrahim,zorla tahttan indirilerek öldürülmüştür.

Bunları biliyor musunuz?

Jüles Verne 100 yıl önce Ay'a gitmeyi düşünmüştü

İnsanlık tarihinin bir zaferi olarak nitelendirilen Ay'ın fethi insanların çok uzun çalışmalarının semeresidir. Bu çalışmalara bazı insanlar bilim alanında yaptıkları deneylerle,bazıları da yazdıkları eserlerle katkıda bulunmuşlardır. Bir Fransız yazarı olan Jüles Verne de (1828-1905) bu çalışmalara eserleri ve hayalgücü ile katılanlardan biridir. Hayalî gezileri ve eserleri ile dünya çapında bir üne kavuşan Verne, Arz'dan Ay'a adlı eserinde de hayalî bir Ay gezisini anlatmaktadır. Bu eserde insanların 276 metre uzunluğundaki bir topun fırlattığı 9 tonluk bir füzeyle Ay'a gidişini anlatır.

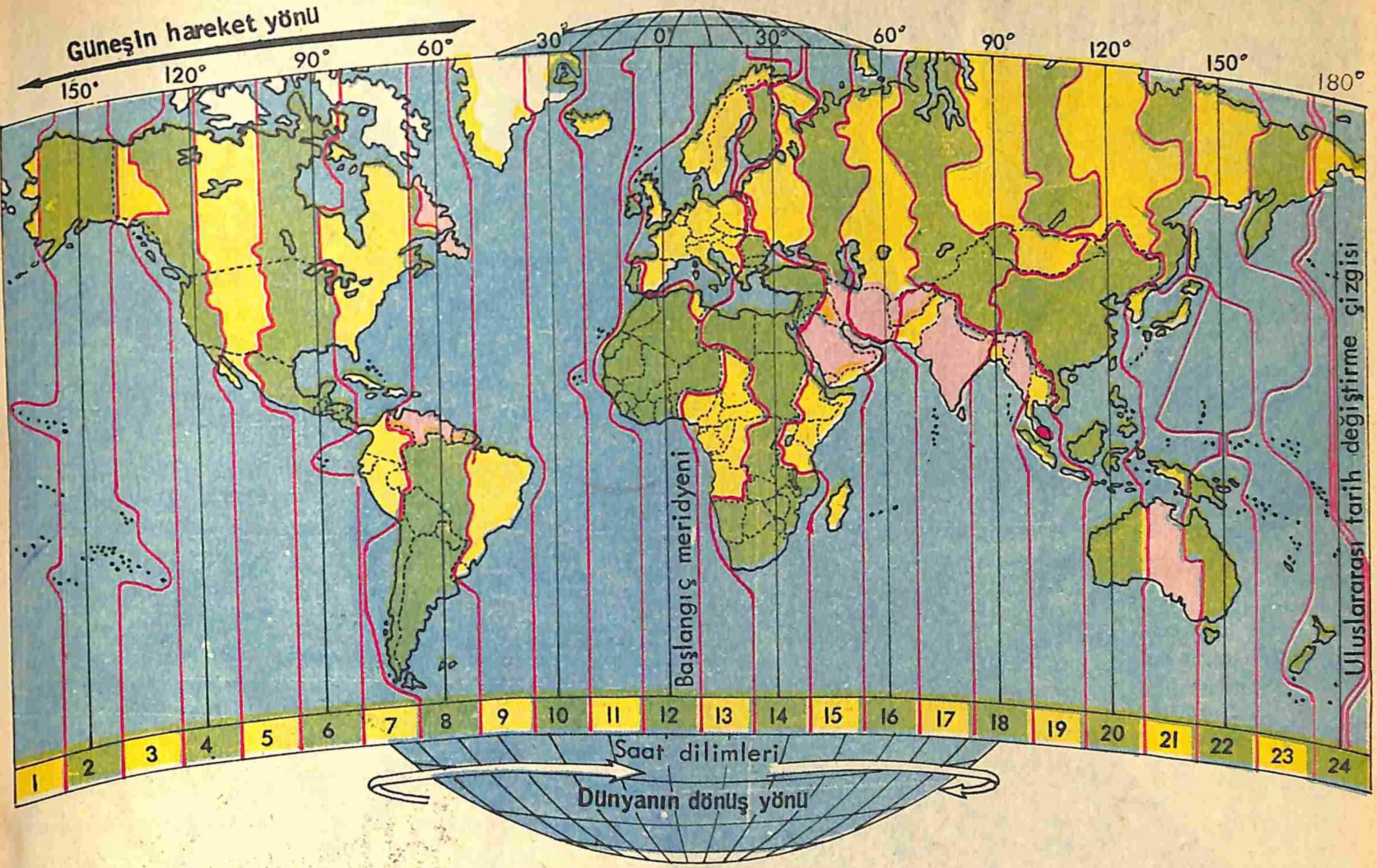
Hayvanlarda yardımlaşma

Hayvanlar dünyasında yardımlaşma çok görülen olaylardan biridir. Bunlardan bir hayvanın, başka cinsten bir yavruyu beslemesi veya yaralarını tedavi ederek karnını doyurması hayvanlar arasındaki yardımlaşmalardan günlük hayatımızda bile gördüklerimizdir. Yukarıdaki yardımlaşma şekli ise, bunların en ilginç olanlarındandır. Bilindiği gibi timsah en vahşi hayvanlardan biridir. Buna rağmen kuşlar timsahın ağzında rahatça dolaşıp karınlarını doyurmaktadırlar. Timsahlar karınlarını doyurduktan sonra karaya çıkarak güneşlenirler. Bu sırada açık olan ağızlarına kuşlar dolarak, onun dişlerinin dibinde kalmış yemek artıklarını, küçük hayvancıkları yerler. Timsah da ağzı ve dişleri temizlendiği için onlara zarar vermez.

Renkli OKUL ANSİKLOPEDİSİ

Veb Ofset A.Ş. adına sahibi: HALDUN SİMAVİ
Genel Yayın Müdürü : Necati Zincirkıran
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Zeki Domaç
Müessese Müdürü : Kemal Kınacı

•İdare: Alay Köşkü Caddesi Cağaloğlu - İstanbul •Basıldığı yer: Veb Ofset Matbaası-İstanbul •Telefon: 26 60 00

DÜNYADA SAAT DİLİMLERİNİ GÖSTEREN HARİTA

DÜNYA'DA SAATLER

Zaman ölçümüz güneşin gökyüzünde görünen hareketlerine göre ayarlanmaktadır.

Yerel saat ve ulusal saat

Arz üzerinde bulunan her nokta dünyanın kendi ekseni etrafında dönmesi sonucunda 24 saatte 360 derecelik bir daire çizer. Yani bir saatte 15;4 dakikada ise bir derecelik bir dönüş yapmış olur. Aynı meridyendeki noktalardan güneş aynı zamanda geçtiği için bu noktalar arasında bir zaman farkı yoktur. Başka başka meridyenler üzerinde bulunan noktalar arasında ise zaman farkı vardır. Örneğin bir noktada güneşin en çok yükseldiği zaman öğle vaktidir ve saat 12 olarak kabul edilir. Çeşitli meridyenler üzerinde bulunan noktaların kendilerine göre değişik saatleri vardır. Buna yerel saat denir.

Bir memleketin içindeki her yer yerel saatini kullanacak olsaydı günlük hayatımızda birçok güçlüklerle karşılaşırdık. Bu nedenle yerel saatler geliştirilerek ulusal saatler bulunmuştur. Ulusal saatlerde, bir ülkedeki meridyenlerden biri esas alınarak tüm ülkenin saatleri o meridyene göre ayarlanmaktadır.

Saat dilimleri

Nasıl bir ülkede yerel saatlerin kullanılması sakıncalı ise, dünyada da ulusal saatlerin kullanılması sakıncalıdır. Çünkü her ülke kendi ulusal saatini kullandığı takdirde, ulaşım, haberleşme ve daha birçok alanlarda bazı güçlükler ortaya çıkar. Bu nedenle, düşünülmüş ve dünya 15'er derecelik 24 saat dilimine ayrılarak saatler ayarlanmıştır. Saat dilimlerine başlangıç meridyeni Griniç'ten doğuya doğru numara verilmiştir. Saat dilimleri dünyanın her yerinde meridyenlere göre sınırlanmış değildir. Bazı yerlerde ülkelerin sınırlarına uyarak daralır, genişler.

Tarih değiştirme çizgisi

Griniç'ten 180 derece doğuda ve 180 derece batıda bulunan meridyen saat hesabında bazı aksaklıklar yaratır. Çünkü, Griniç'ten doğuya gidildikçe, bu meridyene kadar 12 saat fark eder. Batıya gidildikçe yine 12 saatlik bir fark vardır. Yani 180 derece meridyeninde birbirine yakın iki nokta arasında 24 saatlik bir zaman farkı ortaya çıkar. İşte bu meridyen geçilirken, eğer doğuya gidiliyorsa takvim bir gün ileri, batıya gidiliyorsa bir gün geri alınır. Bu nedenle 180 derece meridyenine tarih değiştirme çizgisi denir.

MÜREKKEPBALIĞI

İki kabuklular ve kafadanbacaklılar

Ahtapot

Kafadanbacaklılar grubunun en tanınmış hayvanı olan ahtapot dünyanın birçok denizlerinde yaşar. Çeşitli türleri vardır. Her türünün vücudu değişik büyüklüktedir. Bazı türlerinin eti lezzetlidir.

İki kabuklular

Bu grubun en tanınmış hayvanı midyedir. Sularda yaşayan midyenin vücudu iki kabukla örtülmüştür. Vücut yapısı genellikle salyangozunkine benzer. Vücudu, kabuk ve örtenek, iç organlar kesesi ve ayak olmak üzere üç kısma ayrılır. Vücudu saran kabuklar birbirine elâstiki bağlarla bağlanmıştır. Bunların açılıp kapanmasını sağlayan kaslar vardır. Üzerinde her yıl sayısı artan halkalar bulunan bir kabuk örteneğin salgıladığı bir salgı ile meydana gelir. İki katlı olan örteneğin arasında yaprak şeklinde solungaçlar vardır. Bu nedenle bu hayvanlara yassı solungaçlılar da denir. İç organlar örteneğin içindedir. Karın kısmının ön tarafında ise ayak bulunur.

MİDYE

Kafadanbacaklılar

Bu gruptaki hayvanların bacakları kafanın etrafında toplandığı için kafadanbacaklılar adı verilir. Kafadanbacaklılar grubunun en çok bilinen iki hayvanı mürekkepbalığı ve ahtapottur. Mürekkepbalığının vücudu bir torbaya benzer. Torbanın açık kısmında hayvanın kafası ve ağzı bulunur. Ağzın etrafında 10 tane ayak vardır. Bunlardan iki tanesi kısa diğerleri uzundur. Kısa olanlar kayalara tutunmaya yarar. Uzun olanlar ise avları yakalar. Mürekkepbalığının sırt kısmında yassı bir kemik vardır. Sırt derisinin içinde ise özel boya maddeleri bulunur. Hayvan bu boyaları düşmanlarından korunmak için saklar.

Ahtapotun yapısı da mürekkep balığına benzer. Onun ayakları 8 tanedir. Birçok türü bulunan ahtapot, Akdeniz ülkelerinde eti için avlanır.

Lidyalılar zengin bir milletti

Lidyalılar en büyük başarıyı uygarlıkta kazanmışlardı.Bunlar tarihte parayı ilk bulan ve ticarette kullanan insanlardı.Lidyalılar parayı ilkel ve küçük darphanelerde basmaya başladılar. Böylece Anadolu'ya büyük bir yenilik getirdiler

Lidyalıların sonu

Lidyalılar Hititlerin ve Friglerin egemenliğinde yaşadıktan sonra bir devlet kurarak Anadolu'nun batısına egemen olmuşlardı. Ancak bunların en ünlü kralı olan Krezüs, Pers Kralı Kurus'a yenilince Lidya devleti de ortadan kalktı.

Anadolu'da parayı ilk kullanan devlet: LİDYALILAR

Lidyalılar, Ege kıyılarında önce Hititlerin,sonra da Friglerin egemenliğinde yaşamışlardır. Kimmerlerin Frigleri yıkmasından yararlanan Giges adlı bir Lidya komutanı,bağımsızlığını ilân ederek Lidya devletini kurmuştur.

Lidyalıların egemen olduğu toprakları ve kral yolunu gösteren harita.

Lidya'nın kuruluşu

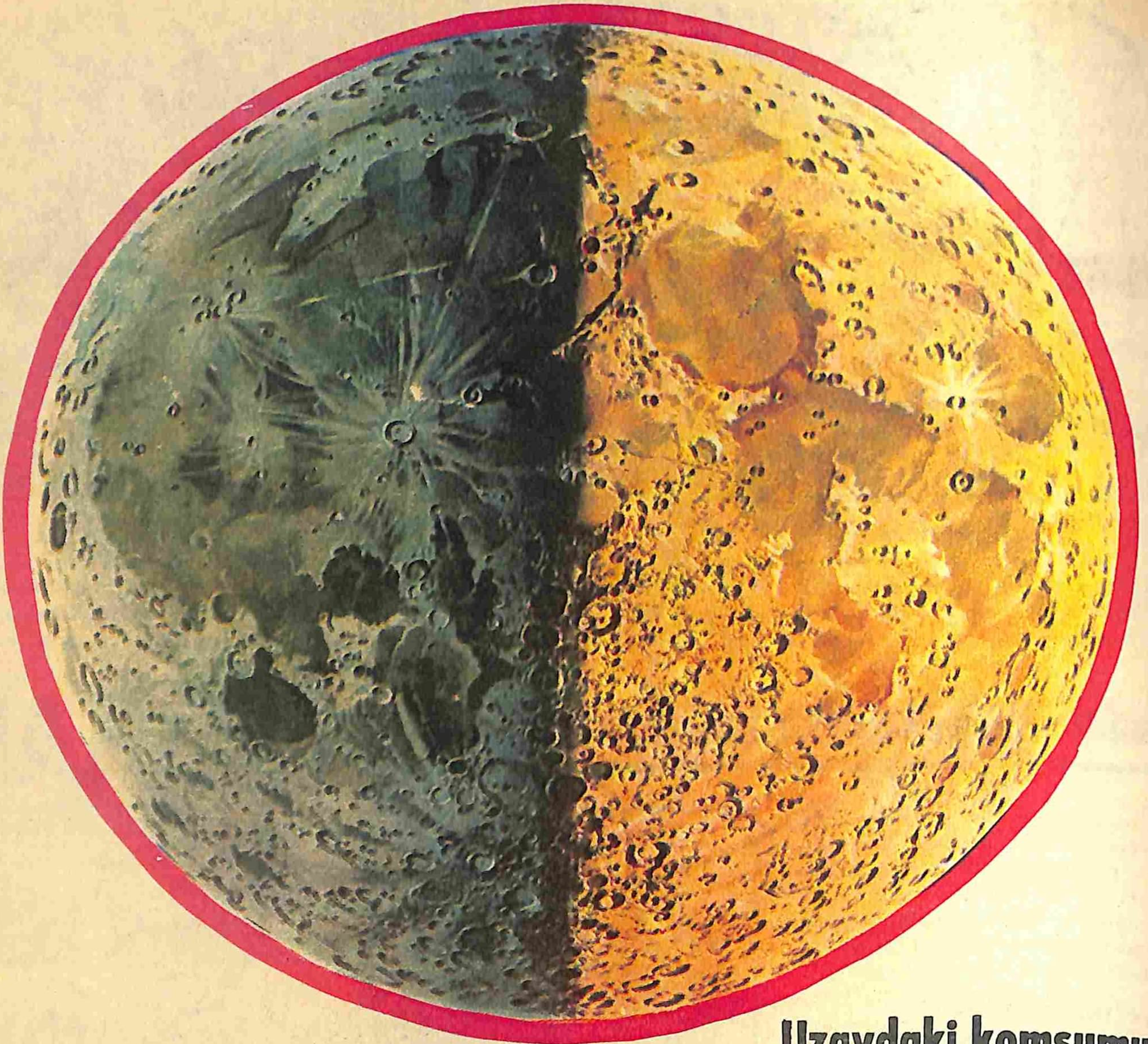
Giges Lidyalıların hem kurucusu, hem de en ünlü krallarından biridir. Bununla başlayan devreye "Şahin Krallar Devri" denir. Giges devleti kurduktan sonra komşularıyla barışçı ilişkilerde bulunmuş , bu amaçla kral yolunu yaptırmıştır. Kral yolu Efes'te başlayıp, Mezopotamya'ya kadar gitmektedir.

Lidya'nın sonu

Lidya'nın en güçlü kralı Krezüs'tür. Krezüs zamanında Lidyalılar en parlak devirlerini yaşamışlardır.Ülkenin başkenti olan Sard,Krezüs zamanında Anadolu'nun en önemli kenti haline gelmiştir. Krezüs zamanında devlet o kadar zenginleşmiştir ki, ordu bile paralı askerlerden kurulmaya başlamıştır. Bunun sonunda ordu bozulmuş ve zayıflamıştır. Bu sırada İran da kurulan Pers devletinin kralı Kurus Anadolu'ya girmiş , Krezüs'ü yendikten sonra Sard kentini almıştır. Bu şekilde Lidyalıları yıkan Kurus, Krezüs'ü de tutsaklamıştır.

İlk para

Lidyalılar Anadolu'da yaşayan eski devletlerin en uygar ve en zengin olanlarından biridir.Bunların en büyük özellikleri de para basmaları ve bunu ticarette kullanmalarıdır. Lidyalılar böylece tarihte ilk para basan insanlar olmuşlardır. Genellikle barış içinde yaşamayı seven Lidyalılar bütün vakitlerini ticaret ve tarımla geçirmişlerdir.

Uzaydaki komşumuz:
AY

Ay'da niçin hayat yoktur ?

Ay'da hayat olup olmadığı çok eski zamanlardan beri araştırılmıştır. Bu araştırmalardan sonra ve son yapılan Ay gezilerinden Ay'da hayat olmadığı ortaya çıkmıştır. Bunun nedeni Ay'ın Dünyamızdaki gibi bir atmosferinin bulunmamasıdır Canlıların yaşaması için gerekli olan oksijen ve azot gazları havada bulunmaktadır. Ay'da hava olmadığı için bu gazlar da yoktur. Bu nedenle Ay yaşamaya elverişli değildir. Bunun yanında Ay'daki büyük sıcaklık farkları da yaşamayı imkânsız kılmaktadır. Ay'da gündüz 100 derece olan sıcaklık gece -100 dereceye düşmektedir.

Ay Dünya'mızın uzaydaki en yakın komşusudur. Aynı zamanda Dünya'mızın uydusu da olan Ay, onun etrafında ve kendi etrafında döner. Uzayda, bir cismin çekim kuvvetinin etkisiyle dönen diğer cisme uydu denir. İşte Ay da Dünya'mızın çekim kuvvetinin etkisiyle onun etrafında dönmektedir.

Ay'ın özellikleri

Dünyamızdan 49 kez küçük olan Ay da Dünyamız gibi sönmüş bir gezegen olduğu için kendi başına ısı ve ışık kaynağı değildir. Sadece güneş -

ten aldığı ısıyı ve ışığı yansıtır. Bunu Ay'ın her zaman parlak olmamasından da anlamak mümkündür.

Ay Dünya etrafında elips bir yörünge üzerinde dönmektedir. Bu nedenle onun Dünya'ya olan uzaklığı her zaman değişik olur. Ay, elips yörünge üzerinde dönerken Dünya'ya en yakın olduğu yer 356. 430 km., en uzak olduğu yer ise 406. 720 km. dir. Buna göre ortalama uzaklığı 384. 400 km olarak hesaplanmıştır.

Ay, Dünya'nın etrafındaki dönüşünü 29 gün 12 saat, 44 dakikada tamamlar. Kendi etrafında ise 27 gün, 7 saat 43 dakikada döner. Ay'ın çapı 3. 476 km. kütlesi 1/82 Dünya kütlesidir.

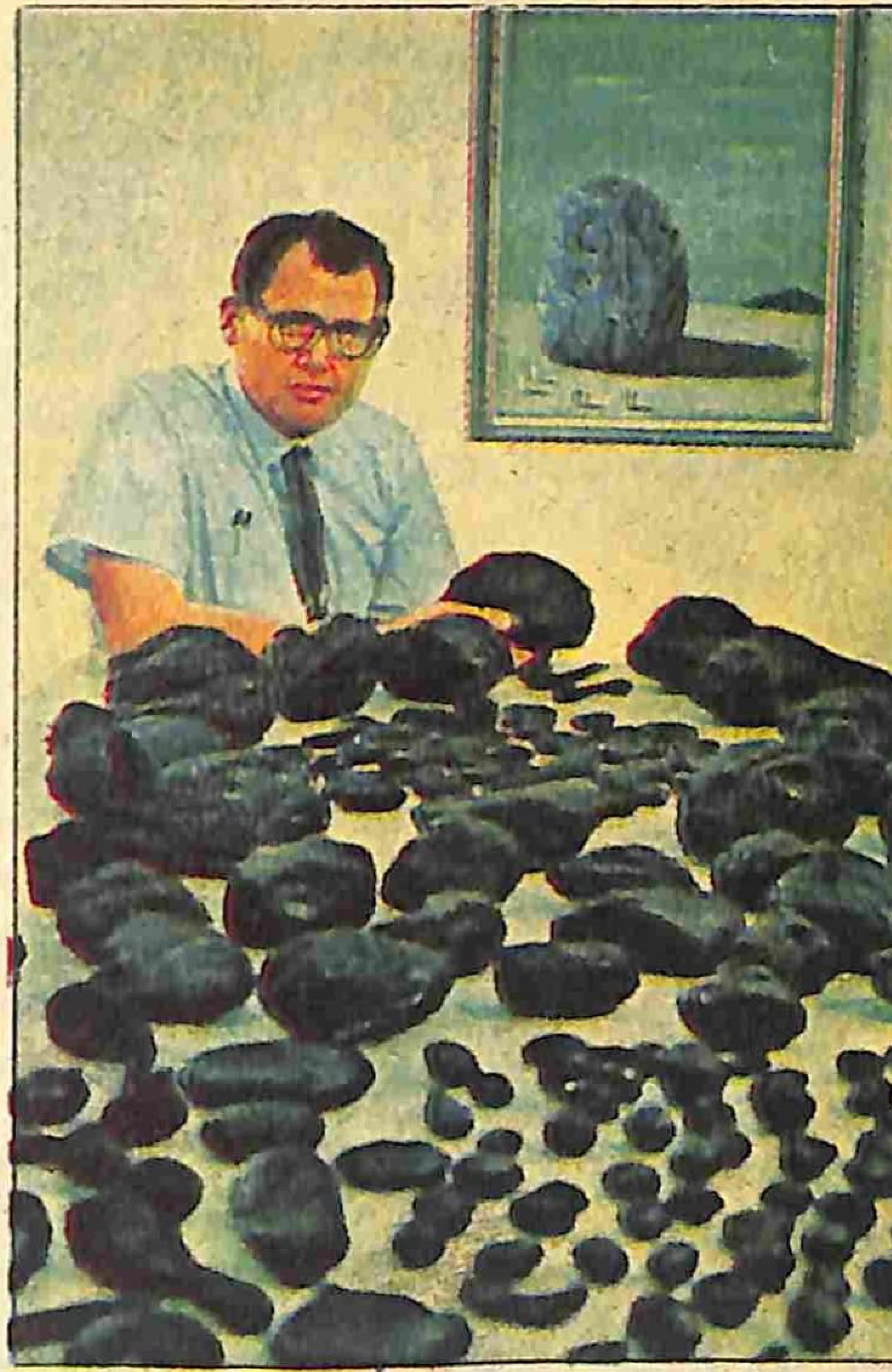
Ay'ın yapısı

Ay'ın yüzeyi yeknesak bir görünümdedir. Üzerinde geniş düzlükler, kraterler ve tepeler bulunmaktadır. Teleskoplarla Ay incelendiği zaman üzerinde büyük siyah lekeler görülmektedir. Sonradan yapılan araştırmalarda bu lekelerin büyük düzlükler olduğu ortaya çıkmıştır. Bu düzlüklerin üzerinde irili ufaklı birçok yarıklar ve tepeler bulunmaktadır.

Kraterler

Ay yüzeyinde en çok rastlanan şekillerden biri de kraterlerdir. Kraterlere Ay'ın bütün yüzeyince rastlamak mümkündür. Ağızlarının şekilleri genellikle daire biçiminde olan kraterlerin büyüklükleri değişiktir. Ay'ın yüzeyindeki kraterlerin oluşu hakkında birçok teoriler vardır. Örneğin, bir teoride kraterlerin Ay'ın soğuması sırasında meydana geldiği ileri sürülmektedir. Bir başka teori ise, bazılarının etrafındaki tepelerin çok yüksek olmaları nedeniyle bunların gerçek kraterler olabileceğini iddia etmektedir. Hatta bunların uzayda dolaşan ve göktaşı adı verilen kayaların Ay yüzeyine düşerek açtığı çukurlar olduğunu söyleyenler de vardır. Ay üzerinde yapılan son çalışmalarda kraterlerin oluş sebepleri de incelenmektedir. Ay yüzeyindeki kraterlerin sayısının 30 binden fazla olduğu sanılmaktadır.

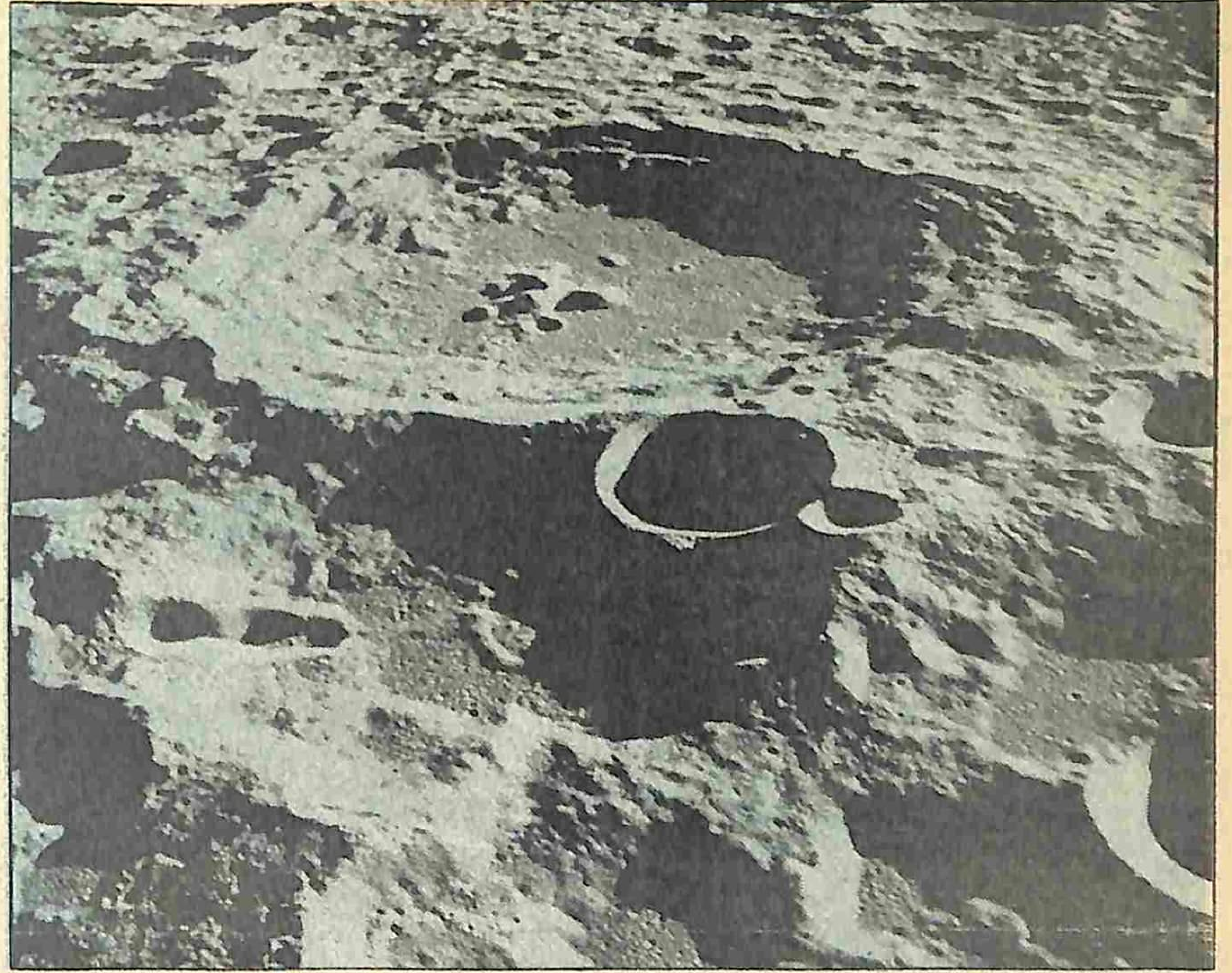
Ay'a giden astronotlar Ay'ın yüzeyinin, genellikle gri renkte ve yumuşak olduğunu söylemişlerdir. Astronotların Ay yüzeyinden getirdikleri maddeler bilginler tarafından incelenmektedir.

Aytaşı

Yakın zamana kadar Ay hakkındaki hükümler yapılan gözlemlere göre veriliyordu. 1969 yılında insanın Ay'a ulaşmasından sonra ise bu hükümler Ay bizzat incelendikten sonra verilmektedir. Solda Ay'dan getirilen taşların laboratuvarlarda incelenmesi, yukarıda Ay taşı görülmektedir..

Ayın yüzeyi ve krater

Son yapılan araştırmalara göre Ay'ın yüzeyi gri renkli kayalar ve kumlarla kaplıdır. Ayın üstündeki en belirli özellikler kraterlerdir. Kenarları yüksek büyük çukurlar olan kraterlerin oluş sebebi kesinlikle bilinmemektedir. Solda Ay'daki kraterlerden biri, yukarıda Ayın yüzeyi görülmektedir...

BÜYÜK ŞEHİRLERİMİZİN

1

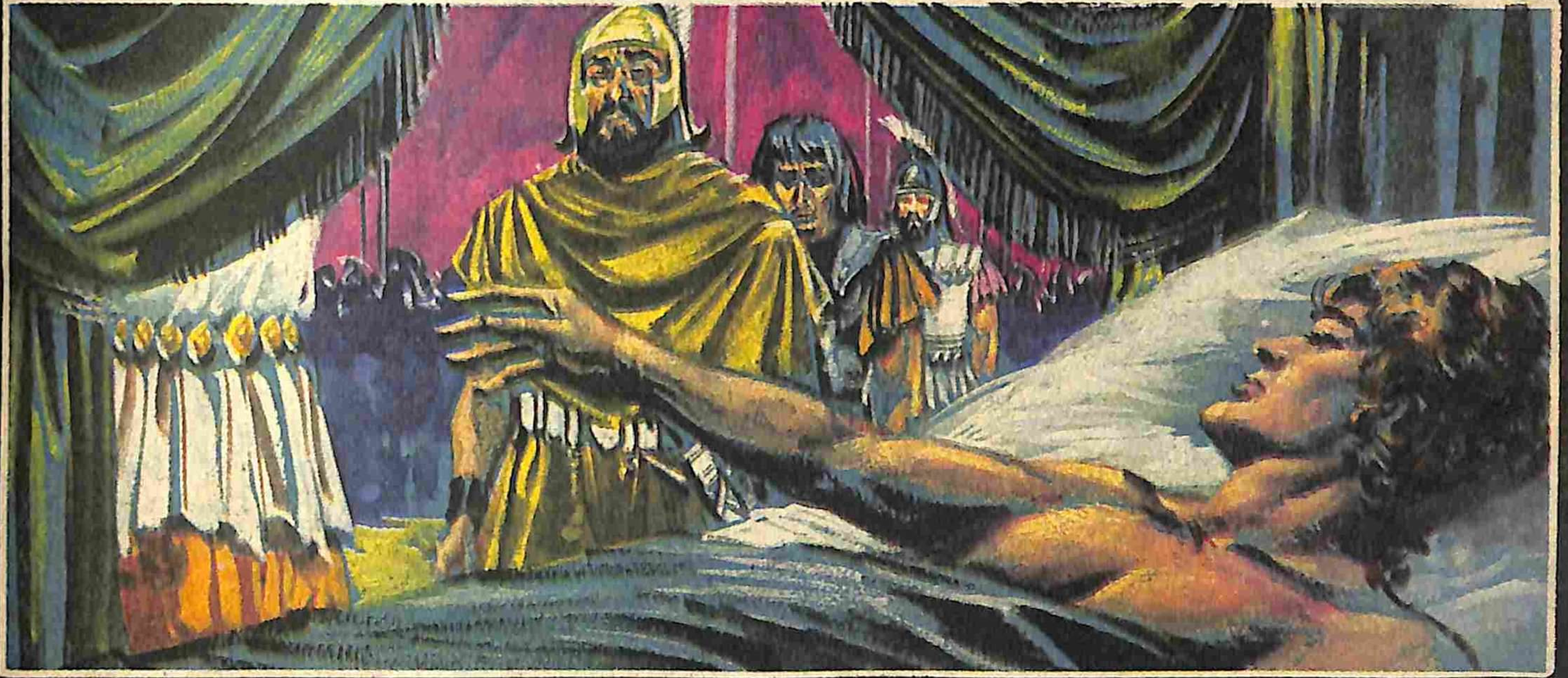
İçel ve yöresi tarih öncesi devirlerinde bile insanların oturduğu bir yerdir. Eski zamanlarda, arazisi taşlık olduğu için bu havaliye "Klikya" denmekteydi. Anadolu'da ilk büyük bir imparatorluğu kuran Hititler İçel yöresini de egemenliklerine almışlardı. Ancak bu savaşla değil bir evlenme ile olmuştu. Hititlerin ünlü kralı Hattuşaş bu yörenin prensesi olan Putukhipa ile evlenerek onun topraklarını da kendi ülkesine katmıştı.

3

İskender'in ölümü üzerine komutanları arasında çıkan savaştan sonra İçel yöresi Selevkos Nikator'un eline geçti. Bu sırada yörenin en önemli kenti Silifke idi. Bir süre bu hanedan tarafından yönetilen İçel, onların isteğiyle Romalılara devroldu. Romalılardan da Bizans'a geçti. Hz. Osman'ın komutanlarından olan Muaviye 7'inci yüzyılın başında ordusuyla Anadolu'ya geldi. Bizanslılarla yaptığı 50 kadar savaştan sonra İçel ve yöresini İslâm topraklarına kattı.

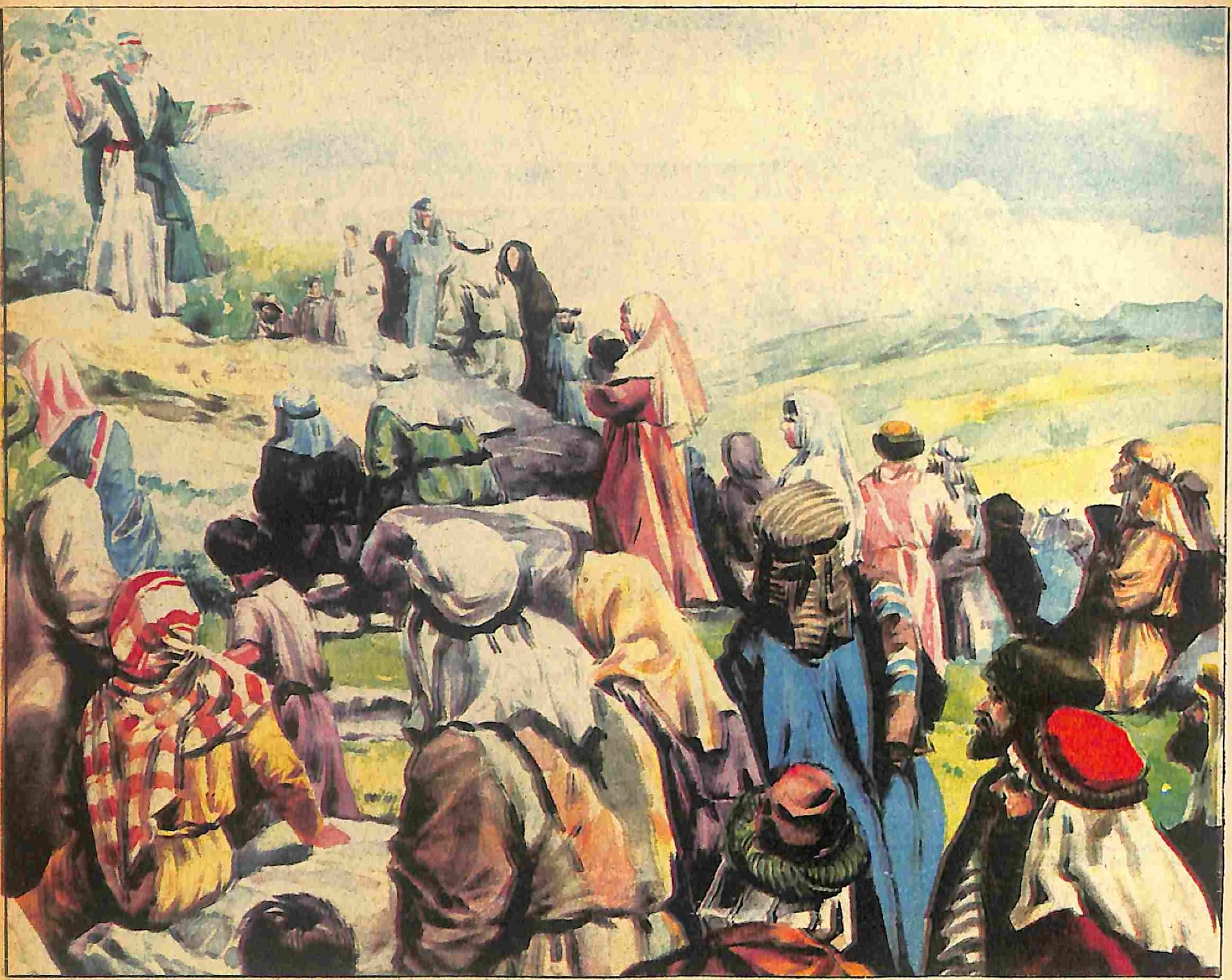
TARİHİ İÇEL

2 İçel yöresi Hititlerin elinde iken, tüm komşu devletlerin saldırısına uğramıştı. Özellikle Asurlar bu havali için Hititlerle durmadan savaşıyorlardı. Sonunda İçel ve yöresi Asurların eline geçti. Daha sonra İranlılar burayı aldılar. İçel İranlılardan da İskender'e devroldu. İskender karısını ve hocasını Tarsus'ta bırakıp sefere devam etti. Hattâ onun da Tarsus çayında yıkandıktan sonra hastalanıp bir süre burada kaldığı öykülerde geçmektedir

4 Bundan sonra İçel yöresi yani Kilikya Müslümanlarla Bizanslılar arasında sürekli olarak el değiştirdi. Bundan sonra bir süre de Ermenilerin egemenliğinde kaldı. Bunlardan Mısır kölemenlerinin, sonra da Anadolu beylikle - rinden Karamanlıların eline geçti. Cem Sultan, Yıldırım Bayezit'e yenildikten sonra İçel'e sığındı ve buradan bir gemiye binerek Rodos'a kaçtı. İçel yöresi bir süre daha beyliklerin elinde kaldıktan sonra Osmanlılara geçti...

Müslümanlığa çağrı

Hz.Muhammed ve ilk Müslümanlar bir süre gizliden gizliye ibadet ettikten sonra gelen yeni bir vahiyle dinlerini açıktan açığa yaymaya başladılar. Hz. Muhammed'in bütün gücüyle yaymaya çalıştığı yeni din Mekkelilerin tepkisiyle karşılandı. Putperestler Hz. Muhammed ve arkadaşlarına işkence ve hakaret etmeye başladılar. Hz. Muhammed buna rağmen yılmadı. Hac için Mekke'ye gelen diğer Müslümanlara da dinini anlattı. Onların çoğu bu dini kabul etti

MÜSLÜMANLIĞIN YAYILIŞI

İlk Müslümanlar

Hz. Muhammed, resul olduktan sonra Müslümanlığı yaymaya koyuldu. Bu işi önce gizliden gizliye yaptı. Bu gizlilik içinde önce karısı Hatice dostu Hz. Ebu Bekir, kölelikten azat ettiği Zeyd, amcasının oğlu Hz. Ali ve Hz. Osman Müslümanlığı kabul ettiler. İslâm tarihinde bu insanlara "İlk Müslümanlar" adı verilir. Bunlar önçeleri herkesten gizli olarak Hz. Muhammed'in tarif ettiği şekilde ibadet etmeye başladılar.. Daha sonra gelen bir vahiy üzerine Hz. Muhammed, Müslümanlığı açıktan açığa yaymaya başladı. Ancak çalışmalarına başlar başlamaz Mekkelilerin şiddetli tepkileri ile karşılaştı. Hz. Muhammed'e en çok Ebu Cehil ve amcası Ebu Lehep karşı çıkıyor, Mekkelileri kışkırtıyor, hatta onun öldürülmesi için tertipler düzenliyordu. Nitekim Mekke'nin en tanınmış yiğitlerinden Ömer'i onu öldürmekle görevlendirdiler. Ancak, Hz. Ömer de Müslüman olunca iyiden iyiye hiddetlendiler. Müslümanlara hakaret ve eziyet etmeye başladılar. Müslümanlardan bazıları Hz. Mu-

Hz. Muhamed ve arkadaşı Hz. Ebu Bekir'i kurtaran mucize

Hz. Muhammed Mekke'de Müslümanlığı 13 yıl yaymaya çalıştıktan sonra Medinelilerin daveti üzerine oraya gitmeye karar verdi. Ancak, en yakın arkadaşı Ebu Bekir'le yola çıktıktan sonra Mekkeliler onu takibe koyuldular. Bir ara Mekkelilerin çok yaklaşması üzerine Hz. Muhammed ve Ebu Bekir Hira dağında Peygamber'in her zaman ibadet ettiği mağaraya sığındılar. Mağaranın ağzı Mekkeliler gelene kadar bir örümcek tarafından mucizevi bir şekilde örüldü. Mağaranın önüne gelen Mekkeliler burada kimsenin bulunmadığına hükmederek oradan uzaklaştılar ...

hammed'in izniyle geçici bir süre için Habeşistan'a göç etti.

Hicret

Hz. Muhammed tüm güçlüklere rağmen Müslümanlığı yaymak için 13 yıl Mekke'de uğraştı. Bu arada, hac için gelen diğer Arap kabilelerine de Müslümanlığı tanıttı. Bunlar arasındaki Medineliler Hz. Muhammed'i ve diğer Müslümanları Medine'ye çağırdılar. Hz. Muhammed önce Müslümanları Medine'ye gönderdi. 622 yılının ağustos ayında da Hz. Ebu Bekir'le birlikte kendisi göç etti. Medine'deki Müslümanlar kendisini büyük bir sevinçle karşıladılar.

Herkes onu kendi evinde konuk etmek istiyordu. Hz. Muhammed ise Ebu Eyyüb Halid Bin Zeyd El-Ensari-nin evine konuk oldu.

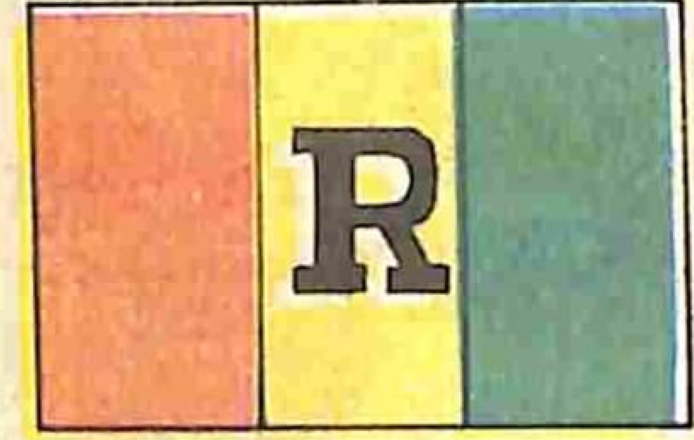
İslâm tarihinde bu olaya Hicret adı verilir. Bu olay Müslümanlar için büyük bir dönüm noktası olmuştur. Çünkü Hicret'ten sonra Müslümanlık kısa zamanda tüm Arabistan'a oradan da dış ülkelere yayılmıştır.. Hicret yılı İslâm takvimi olan Hicri takvimin de başlangıcı sayılmıştır.

Hicret'ten sonra Medine kenti Müslümanlığın merkezi oldu. Medine adını da bu tarihten sonra aldı. Hicret sırasında Mekke'den Medine'ye göç eden Müslümanlara Muhacir (Göçmen), onları Medine'ye çağırıp karşılayanlara ise Ensar (Yardımcı) dendi.

NİJERYA
ÇAD
SUDAN
KAMERUN
Orta Afrika Cum.
Bangi
Buta
Iruma
Kisangani
Prt. Ginesi
Libreville
Gabon
Kongo Cum.
Kongo
RVANDA
Kigali
Bujumbura
Kindu
BURUNDİ
Kinşasa
ATLAS OKYANUSU
ANGOLA

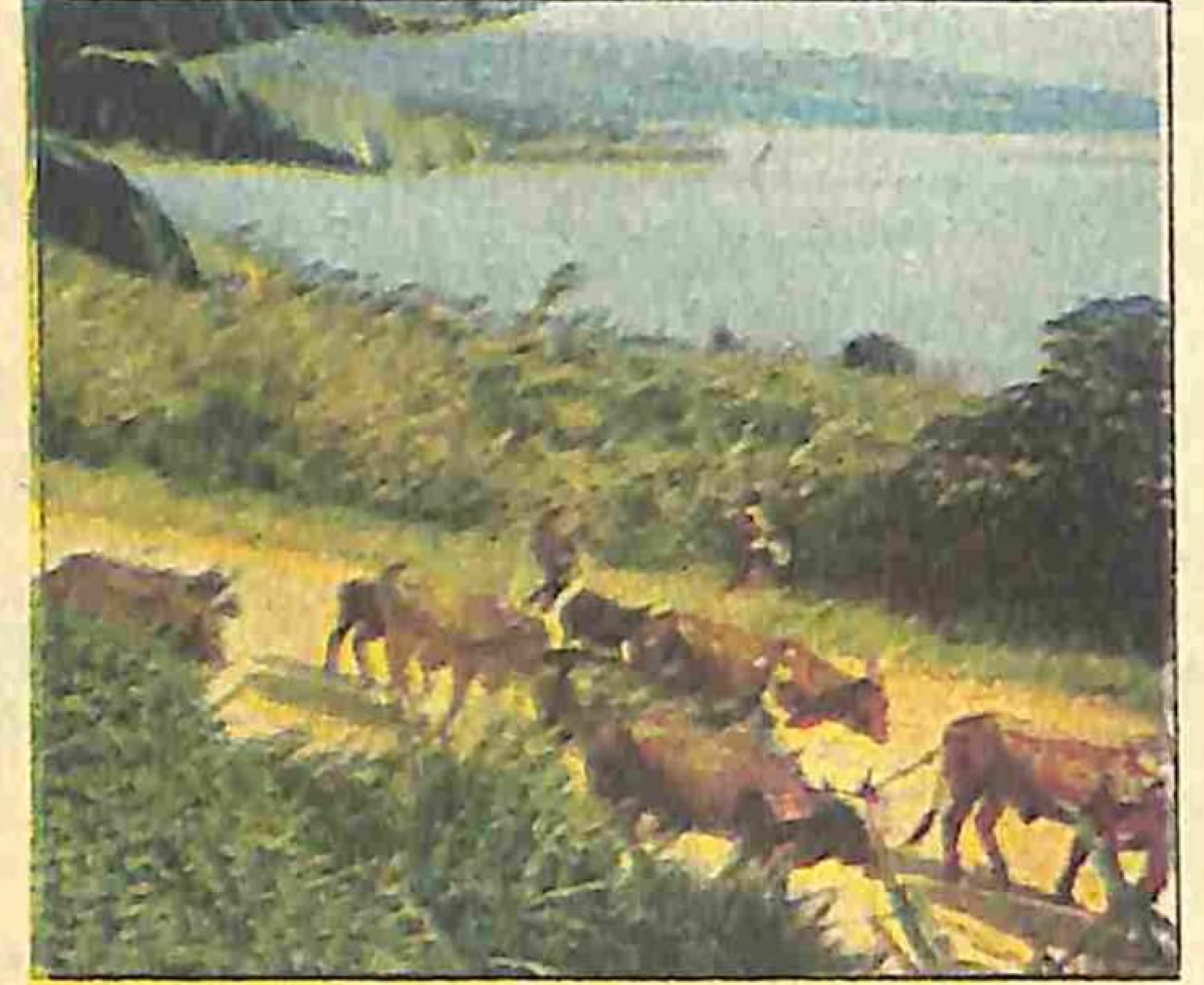
Orta Afrika Ülkeleri

RVANDA

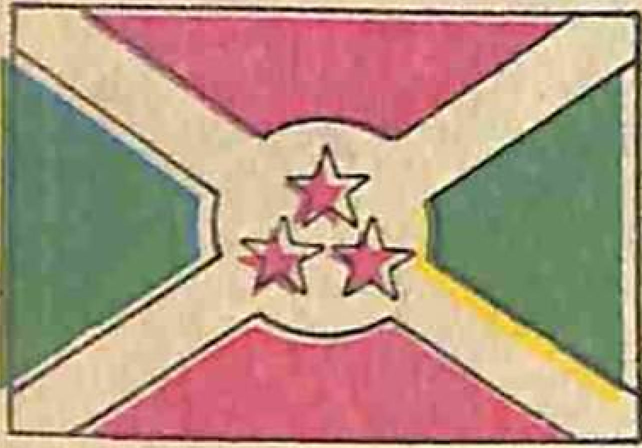
Yönetim şekli : Cumhuriyet
Yüzölçümü : 26. 338 km²
Nüfusu : 3. 400.000
Nüfus sıklığı : 25 kişi
Başkenti : Kigali (25.000)

Afrika'nın en küçük ülkesi olan Rvanda, Tanganika gölünün kuzeyinde Uganda, Burundi ve Tanzanya toprakları arasındadır. Yüzölçümüne oranla nüfusu çok fazladır. Hıristiyan ve animistlerden meydana gelen halkı tarımla uğraşır. Ülkede en çok yetiştirilen ürün muzdur. Önceleri Burundi ile birlikte bir Alman sömürgesi olan Rvanda, daha sonra Burundi'den ayrılmış, bir ara Belçika'nın egemenliğinde yaşamış, 1962 yılında da bağımsızlığına kavuşmuştur.

Rvandalı bir çoban

BURUNDİ

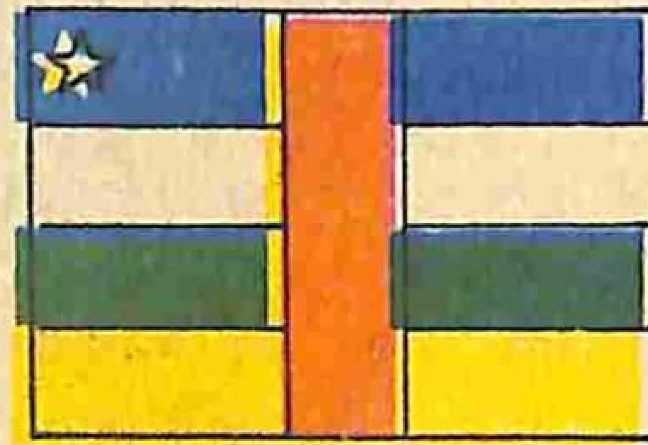
Yönetim şekli : Cumhuriyet
Yüzölçümü : 27. 834 km²
Nüfusu : 3. 500. 000
Nüfus sıklığı : 121 kişi
Başkenti : Bujumbura (100.000)

Afrika kıtasının en küçük iki devletinden biri olan Burundi, Afrika-da Tanganika gölünün kuzeybatısındadır. Yüzölçümüne oranla nüfusu çok fazladır. Afrika'da nüfus sıklığı bakımından en kalabalık ülkelerden biridir. Eskiden Rvanda ile birlikte bir Alman sömürgesi olan Burundi 1961'de bağımsızlığına kavuşmuştur.

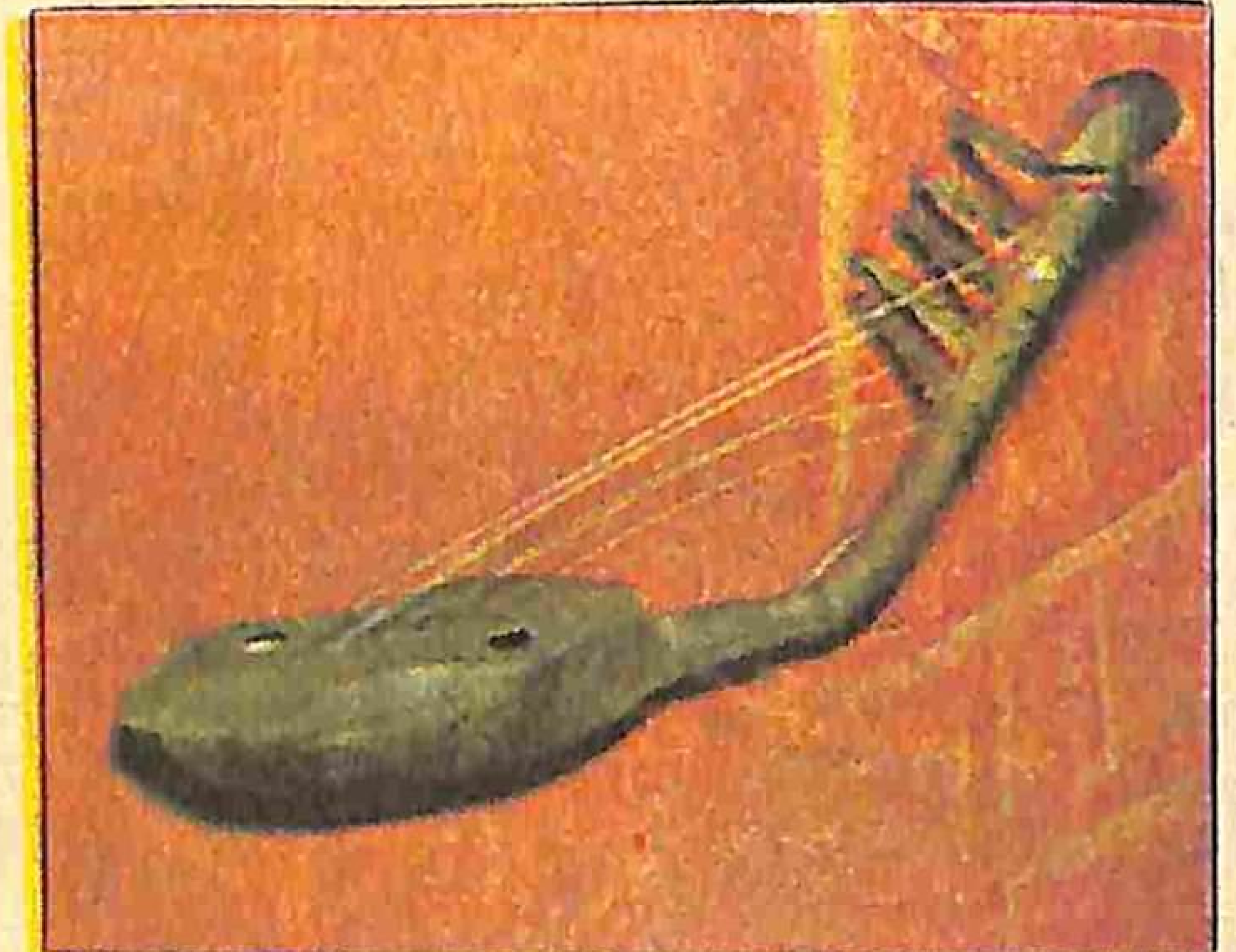
Burundi'de bir pazar yeri.

ORTA AFRİKA CUM.

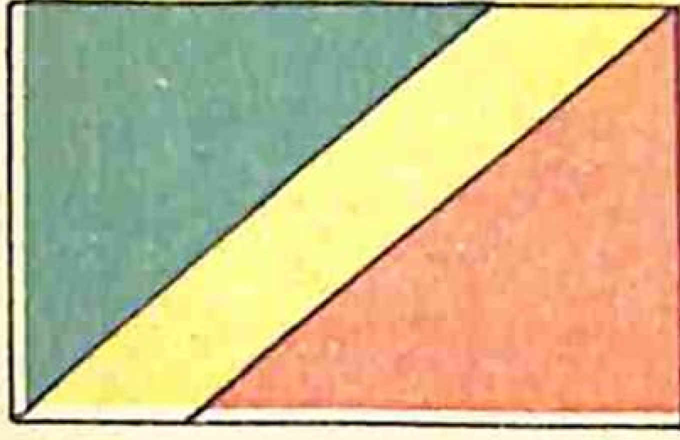
Yönetim şekli : Cumhuriyet
Yüzölçümü : 622. 984 km²
Nüfusu : 1. 375. 000
Nüfus sıklığı : 2 kişi
Başkenti : Bangui (85.000)

Afrika'nın tam ortasında bulunan geri kalmış bir ülkedir.. Eski bir Fransız sömürgesi olan Orta Afrika Cumhuriyeti 1960 yılında bağımsızlığına kavuşmuştur. Halkı çok ilkel bir hayat sürer. Başkentinden başka büyük yerleşme merkezi yoktur.

Orta Afrika ülkelerinde kullanılan müzik aletlerinden ikisi.

KONGO
(Brazvil)

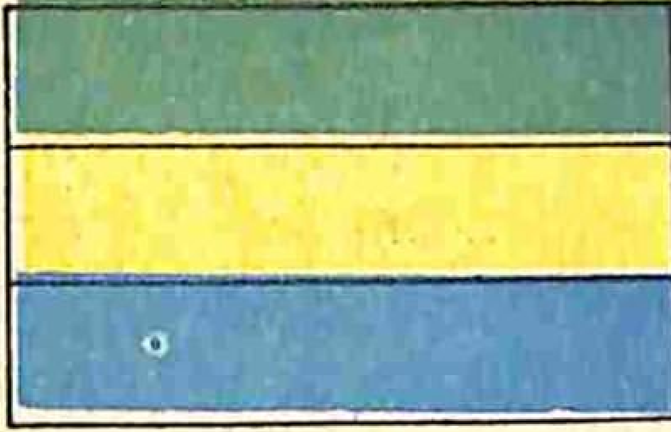
Yönetim şekli : *Cumhuriyet*
Yüzölçümü : *342.000 km²*
Nüfusu : *900.000*
Nüfus sıklığı : *2,5 kişi*
Başkenti : *Brazvil (170.000)*

Afrika'da aynı adla iki devletten biri olan Kongo başkenti Brazvil le birlikte söylenerek diğerinden ayrılır. Kongo Brazvil, Kongolardan Atlas Okyanusu'na kıyısı olanıdır ve yüzölçümü küçüktür.

Kongo'da gazete satan bir çocuk.

GABON

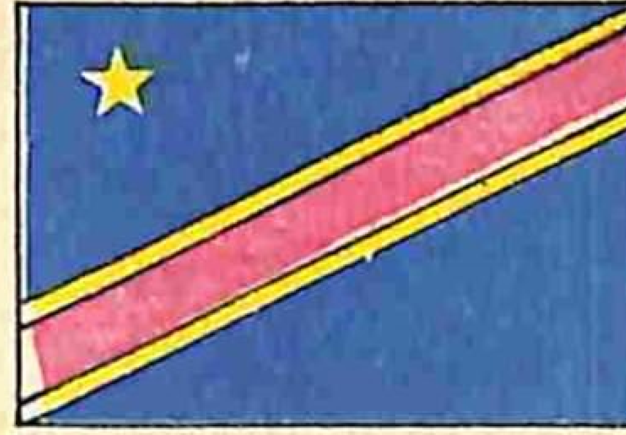

Yönetim şekli : *Cumhuriyet*
Yüzölçümü : *267.667 km²*
Nüfusu : *500.000*
Nüfus sıklığı : *1,7 kişi*
Başkenti : *Libreville (70.000)*

Batı Afrika'da Atlas okyanusu kıyısında ve Gine körfezinin güneyinde küçük bir ülkedir.

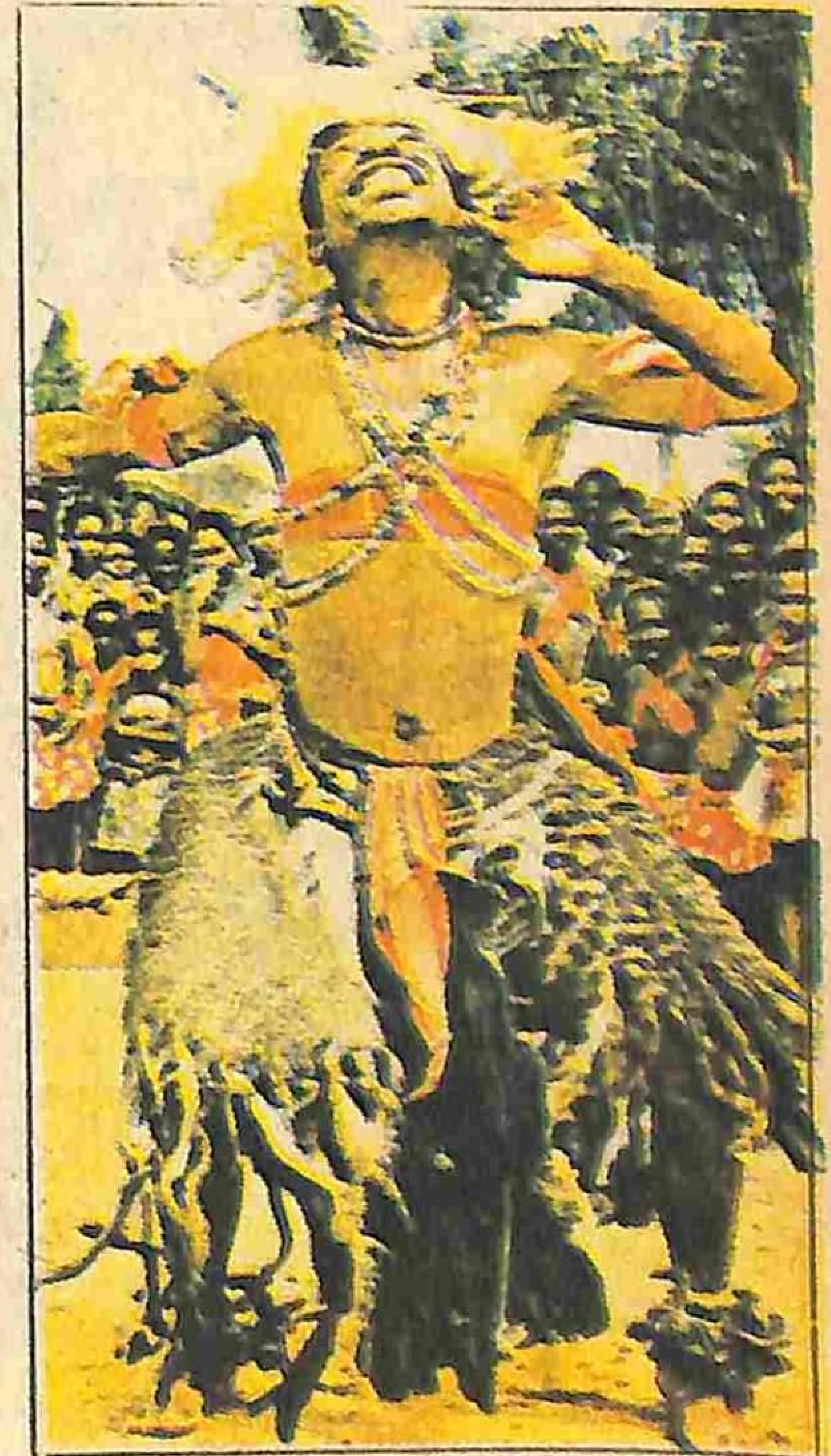
Gabonlu bir yerli

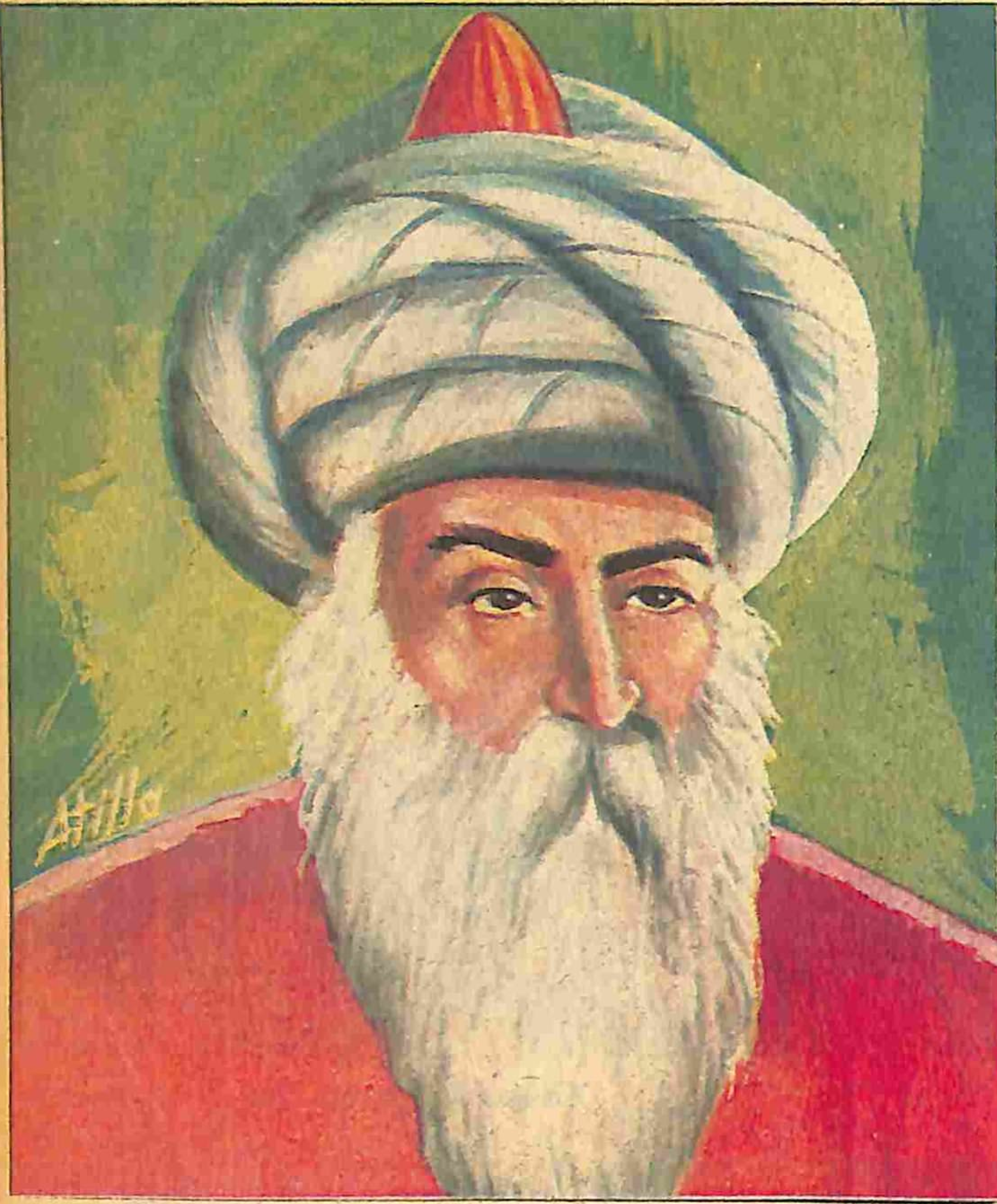
KONGO
(Kinşasa)

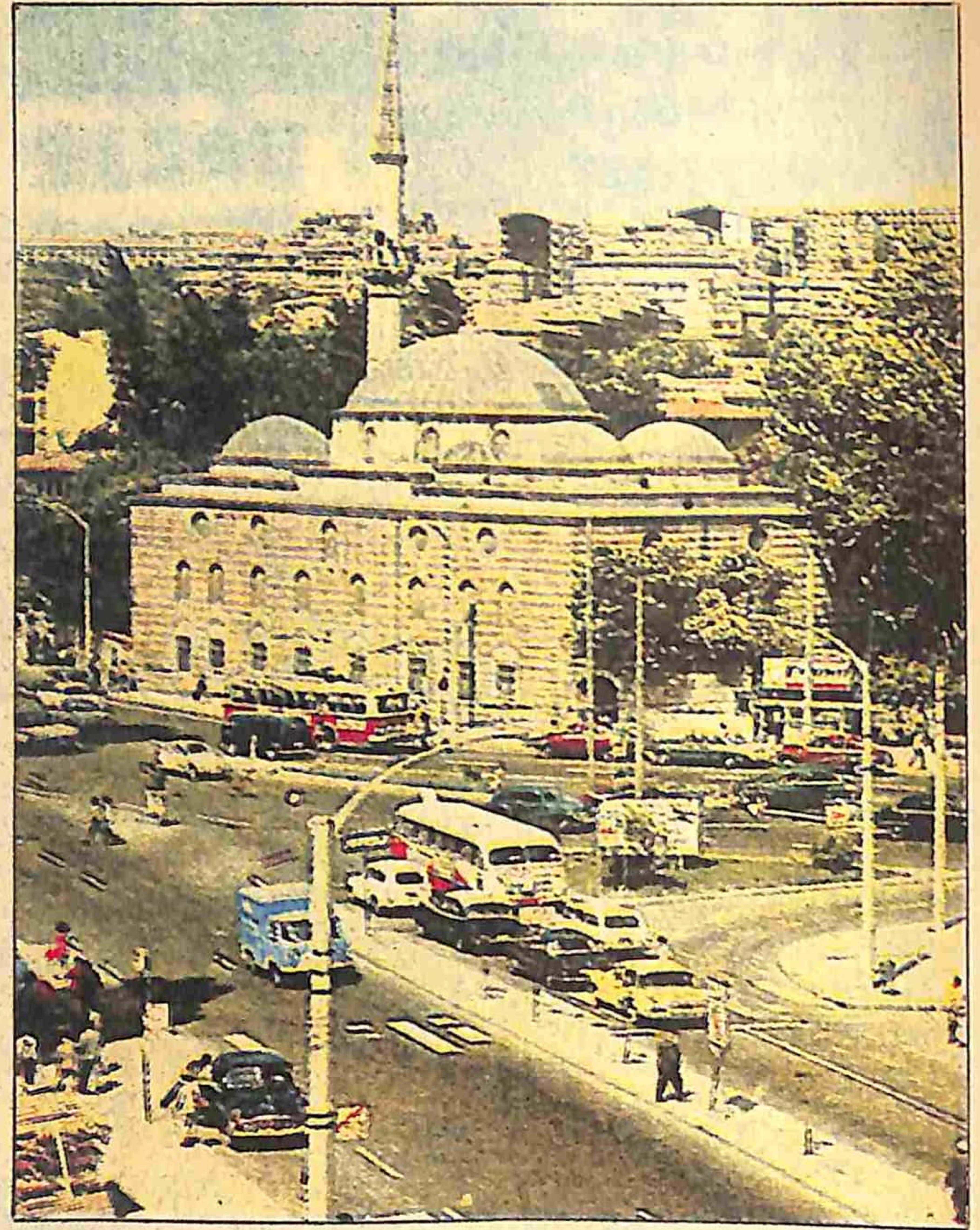
Yönetim şekli : *Cumhuriyet*
Yüzölçümü : *2.345.409 km²*
Nüfusu : *17.000.000*
Nüfus sıklığı : *7 kişi*
Başkenti : *Kinşasa (1.600.000)*

Kongo'lardan yüzölçümü büyük olanıdır. Yakın zamana kadar Kongo Kinşasa olarak adlandırılan bu devlet 1971 yılında adını değiştirerek Zayire Cumhuriyeti yapmıştır. Ancak halen atlaslarda ve resmi kaynaklarda eski adıyla yazılmaktadır. Kongo Brazvil'e nazaran gelişmiş bir ülke olan Kongo Kinşasa'nın başkenti Kinşasa Orta Afrika'nın en büyük ticaret merkezlerinden biridir. Buna rağmen geri kalmış bir ülke olan Kongo Kinşasa'da başta altın olmak üzere bazı madenler çıkarılır. Bunlar ülkenin en büyük gelir kaynaklarıdır.

Kongo Kinşasalı bir yerli

Koca Sinan ve bir eseri

Bir devri ölmez eserleriyle süsleyen, her eserini de bir öncekinden güzel yapan Mimar Sinan Kayseri yakınlarındaki Ağırnas köyünde doğmuştu. Gençliğinde Yeniçeri ocağına girip, ordu ile birlikte seferlere katılan Mimar Sinan daha sonra sarayda mimarbaşı olmuş ve ölene kadar sayısız eserler yapmıştı. Solda Mimar Sinan, sağda da onun eserlerinden biri olan Sinan Paşa camii görülüyor...

Yükselme devrinde uygarlık

Yükselme Devri'nde kullanılan ok,yay takımı. Bunlar yüksek rütbeli bir devlet memuruna aittir.

Osmanlı İmparatorluğu, Yükselme Devrinde, siyasal alanda olduğu gibi uygarlık bakımından da dünyanın en güçlü kuruluşu idi. Bu devirde devlet her yönden en ileri seviyeye ulaşmıştı.

Devlet yönetimi

Yükselme Devri'nde imparatorluğu padişahla birlikte divan üyeleri yönetirdi. Divan üyeleri arasında sadrazam, vezirler, kazaskerler defterdarlar, nişancılar ve müftüler vardı. Sadrazam, padişahtan sonra en yüksek memurdu. Kazaskerler ve defterdarlar Anadolu ve Rumeli olmak üzere iki tane idi. Nişancı tapu işlerini yönetirdi. Müftü ise devletin en yüksek din memuruydu. Kanuni devrine kadar devletin toprakları merkezden yönetilen beyliklere ayrılmıştı. Kanuni zamanında ise bunlara eyaletler eklendi. Tüm topraklar önce Anadolu ve Rumeli beylerbeyliği adıyla ikiye bölündü. Bunlar da eyalet, sancak ve kazalara ayrıldı.

Toprak yönetimi

Osmanlı devletinin dirlik, vakıf, yurtluk, mukataa gibi bölümlere ayrılan toprakları sahipleri tarafından işletilir, bunlar devlete sadece öşür adı verilen vergi öderlerdi.

Ordu ve donanma

Yeniçağ'da dünyanın en güçlü kuvveti olan Osmanlı ordusu eyalet askerleri, ve kapıkulu süvarileri olmak üzere ikiye ayrılıyordu. Kapıkulu askerlerinin piyade ve süvari sınıfları vardı. Kapıkulu pidayeleri ise, acemi oğlanlar, yeniçeriler, cebeciler, topçular, top arabacıları,

Süleymaniye ve Selimiye camiileri

Osmanlı devletinin yetiştirdiği en büyük sanatkârlardan olan Mimar Sinan'ın iki dev eseri. Solda, İstanbul'da Kanunî Sultan Süleyman için yaptığı ve inşaatını 7 yılda bitirdiği Süleymaniye camii. Sağda ise eserleri arasında en güzeli olan Edirne'deki Selimiye Camii. Koca Sinan Süleymaniye için kalfalık, Selimiye içinde ustalık eserlerim diyordu.

humbaracılar ve lâğımcılar gibi sınıflardan meydana geliyordu.

Yükselme Devri'ndeki Osmanlı donanması ise güçlü paşaların yönetiminde zamanın en büyük deniz kuvveti idi. Donanmadaki gemilerin hepsi kendi tersanelerimizde yapılmaktaydı.

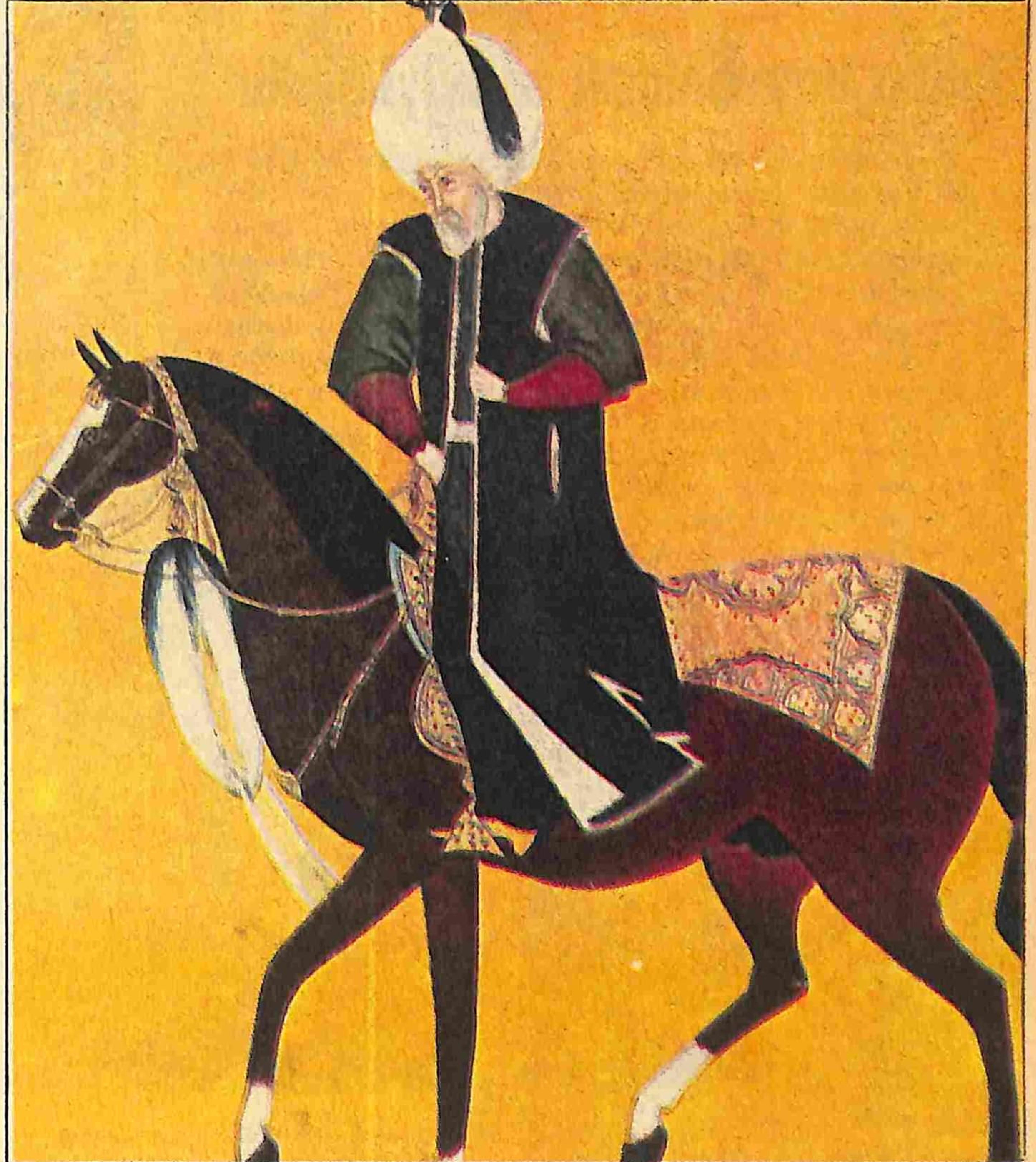
Eğitim

Yükselme Devri'nde eğitim medreselerde yapılırdı. Medreselerde müderris adı verilen öğretmenler din, matematik, astronomi tıp gibi dersleri öğretirlerdi. Medreselerin yanında sarayda bulunan ve devlet memuru yetiştiren enderun adlı bir okul daha vardı. Yükselme Devri'nin en ünlü bilginleri Molla Gürani, Ali Kuşçu, Molla Hüsrev, Molla Zeyrek, Mirim Çelebi, Zembilli Ali Cemali, İbni Kemal. Ebussuut Efendi idi.

Güzel sanatlar

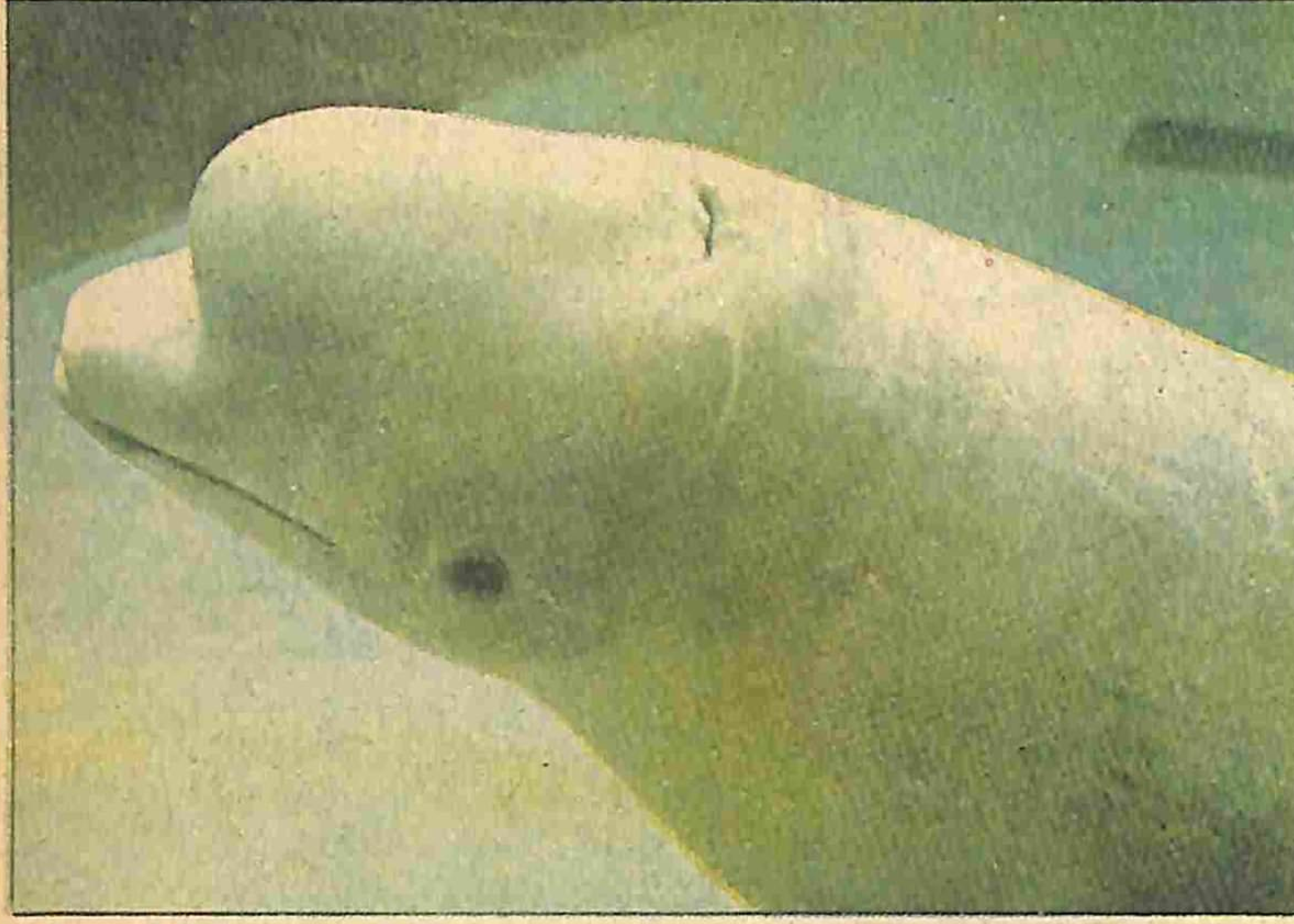
Güzel sanatlarda özellikle mimari, yükselme devrinde en çok gelişen daldı. Bu devirde yetişen Sinaneddin Yusuf, Mimar Ayas, Mimar Kemalettin ve Mimar Sinan gibi sanatkârlar, devletin her yanını dev eserlerle süslemişlerdi. Mimarinin yanında çinicilik, minyatür, oymacılık ve yazı sanatı da çok gelişmişti.

Yükselme devri, Osmanlı halkının ekonomik yönden de en ileri seviyeye ulaştığı dönemdir. Bu devirde ticaret gelişmiş, Osmanlı imparatorluğu dünyanın en zengin devleti olmuştur.

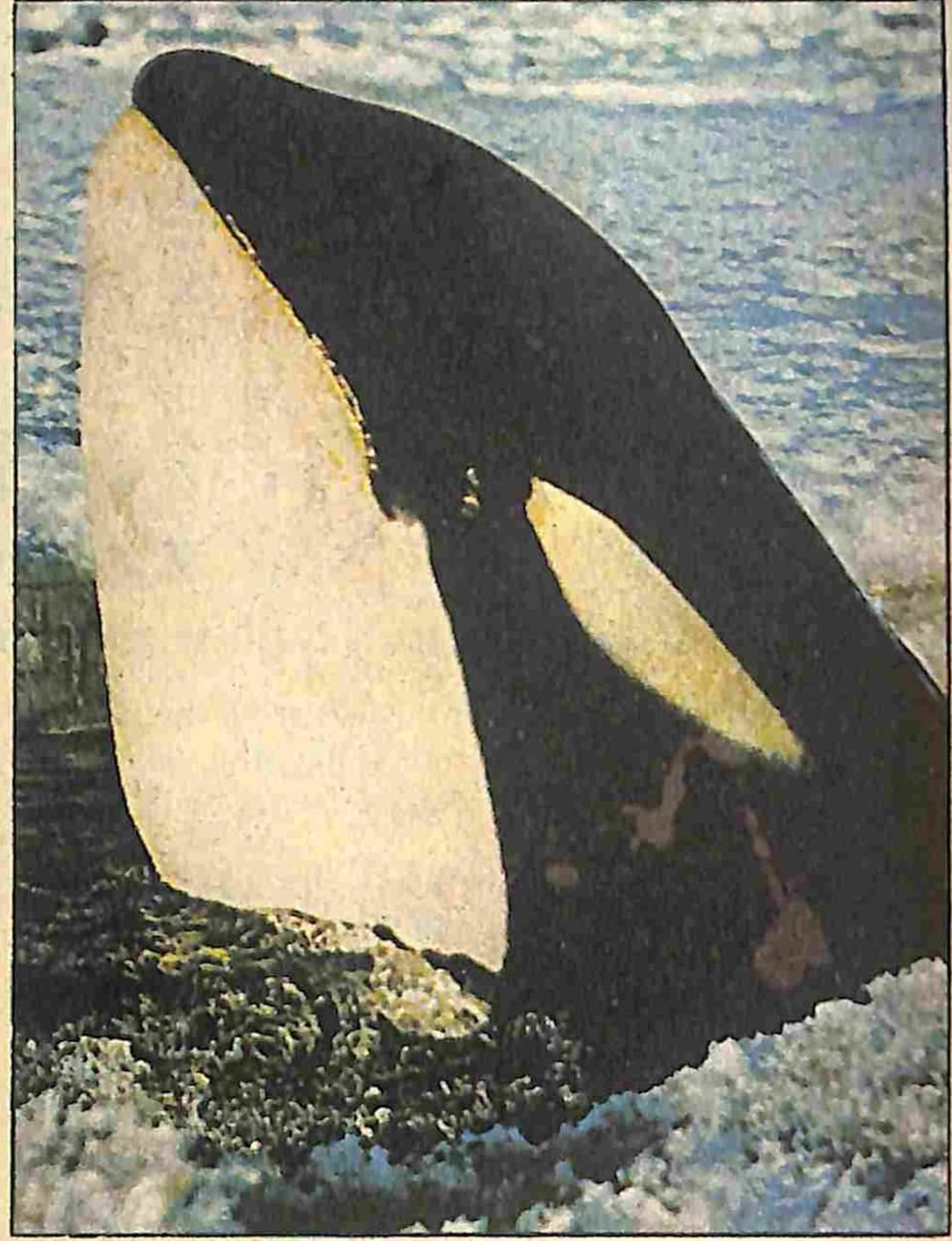

Kanuni'nin bir minyatürü

Hayvanlar Dünyası BALİNA

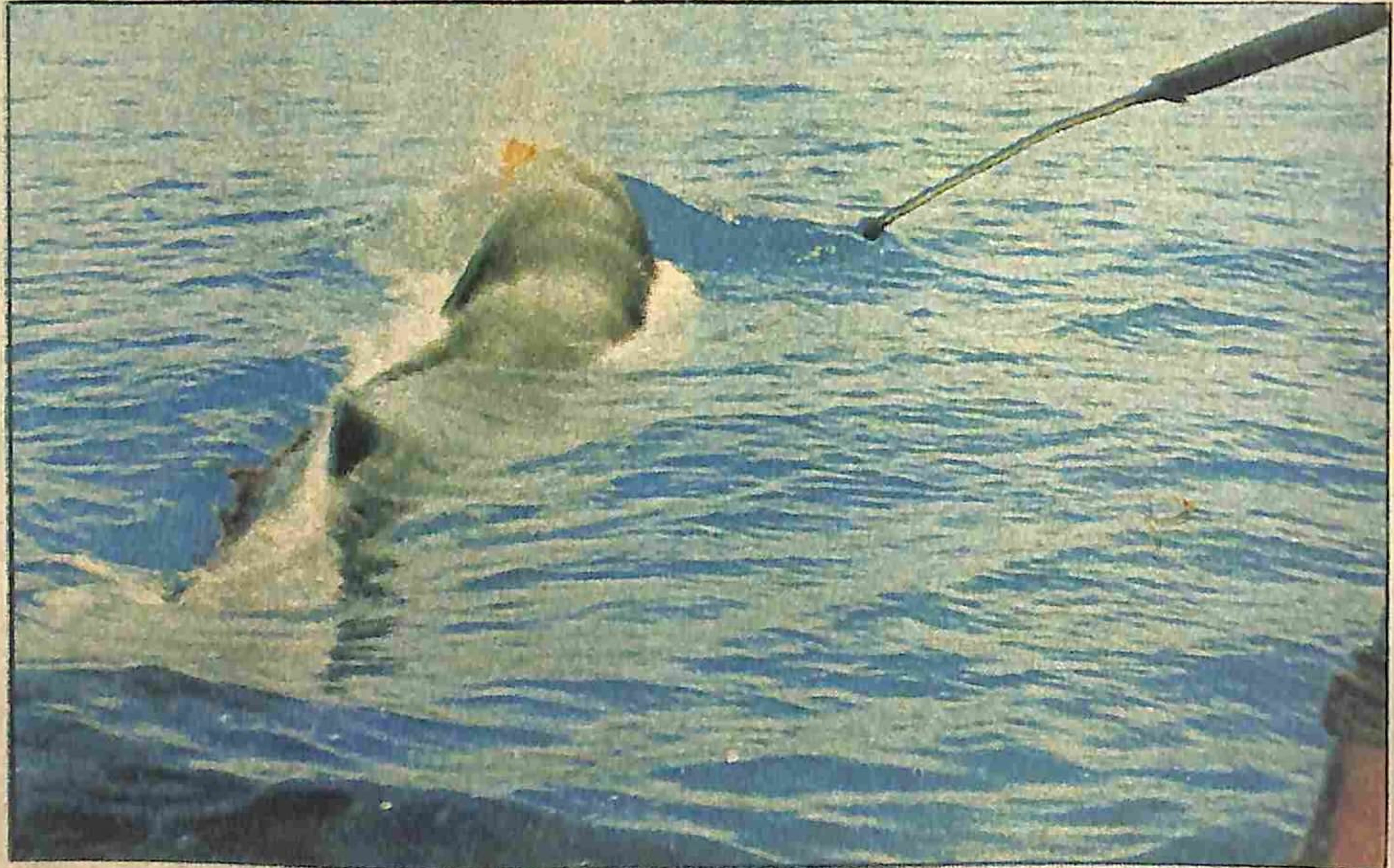
Bir beyaz balinanın başı

Katil balina denen ve Güney Kutbu yakınlarında yaşayan balina türü. Çok hızlı yüzebilen bu hayvanlar balinaların en tehlikelileridir ...

Balina hayvanların en büyüğüdür

Hayvanlar dünyasının devi olan ve bugün büyüklükte bir eşi daha bulunmayan balina, bütün bu gösterişine rağmen çok tehlikeli bir hayvan sayılmaz. Çünkü balinanın çok küçük olan yutağından büyük canlılar geçememektedir. Vücudunun uzunluğu 25 - 30 metreyi, ağırlığı da 150 tonu bulabilen balinaların en büyük tehlikeleri kuyruk darbeleridir. Çünkü bir kuyruk darbesi ile kocaman bir sandalı bile rahatça devirebilir. Balina iyi duyamaz, fakat iyi görür. Ağzının büyüklüğü bir sandalı alabilecek kadardır. Eskiden ilkel usullerle avlanan balinalar, şimdi zıpkınla vücutlarına yüksek voltajlı elektrik gönderilerek kolayca öldürülebilmektedir. Balinalar denizlerde yaşamalarına ve vücutlarının balığa benzemesine rağmen memeli hayvanlardandır.

Balinalar eskiden ilkel usullerle ve zıpkınlarla avlanırdı. Bu şekilde balinaları yakalamak ve öldürmek çok güç oluyordu. Günümüzde, balinanın vücuduna gönderilen yüksek voltajlı elektrik hayvanı kolayca öldürmektedir.

Avlanan balinalar.